

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL ROMŲ INTEGRACIJOS Į LIETUVOS VISUOMENĘ 2000–2004 METŲ PROGRAMOS

2000 m. liepos 1 d. Nr. 759
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2000–2004 metų programai (pridedama).
2. Patvirtinti Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2000–2004 metų programos įgyvendinimo priemonės (pridedama).
3. Pavesti Finansų ministerijai, rengiant atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų projektus, numatyti pagal galimybes lėšas šio nutarimo 2 punkte patvirtintoms priemonėms įgyvendinti pagal institucijų pateiktus skaičiavimus.
4. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės turi koordinuoti šio nutarimo 1 punkte nurodytos programos vykdymą.

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

VALDYMO REFORMŲ IR
SAVIVALDYBIŲ REIKALŲ MINISTRAS

JONAS RUDALEVIČIUS

PRITARTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2000 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 759

ROMŲ INTEGRACIJOS Į LIETUVOS VISUOMENĘ 2000–2004 METŲ PROGRAMA

I. ĮVADAS

Tautinių mažumų integravimasis į Lietuvos socialinį, politinį, ekonominį gyvenimą ir kultūrą yra vienas iš svarbiausių Lietuvos valstybės politikos tikslų. Šalies tautinės bendrijos, remdamosi visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais ir normomis, Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais, turi plačias teises puoselėti savo kalbą, kultūrą, švietimą, kurti ir išlaikyti savo organizacijas, vykdyti tiek politinę, tiek religinę veiklą. Visi Lietuvos valstybės politiniai ir ekonominiai sprendimai daromi atsižvelgiant į visų Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų interesus, nepažeidžiant jų teisių ir nacionalinio orumo. Tačiau dar nepavyko pasiekti, kad romų tautybės asmenys (toliau vadinama – romai) dėl savo kalbinio, kultūrinio ir etninio savitumo visaverčiai integruotųsi į Lietuvos visuomenę.

Romai yra viena iš nedaugelio Europos etninių mažumų, neturinčių atskiros valstybės, istorinės Tėvynės. Dabar Europoje gyvena daugiau kaip 8,5 mln., Lietuvoje – maždaug 3000 romų. Į mūsų šalį romai atklydo XV amžiaus viduryje per Lenkiją ir Baltarusiją. Jie ilgai laikėsi klajoklinio gyvenimo būdo, tačiau apsiribodavo nedidele teritorija ir daugiausia klajodavo vasarą. Buvusios Sovietų Sąjungos Aukščiausioji Taryba 1956 metais priėmė įsaką, draudžiantį klajoti ir reikalaujantį privalomai įsidarbinti ir įsiregistruoti. Tačiau, pasak pačių romų, Lietuvoje jie pradėjo sėsliai gyventi tik aštuntajame dešimtmetyje. Dabar jie daugiausia yra susibūrę Vilniuje, Kaune, Panevėžyje ir kai kuriose kitose vietose. Daugelis romų save vadina Lietuvos čigonais. Šis pavadinimas yra istorinis ir iki šiol daugiausia Lietuvoje paplitęs, tačiau tarptautinėje praktikoje įsitvirtino sąvoka „romai“, taigi ir Lietuvoje dabar oficialiai vartojamas šis terminas.

Sparčiau spresti romų integravimosi į visuomenę problemas skatina Lietuvos siekimas visiškai įsiliesti į Europos politines, ekonomines ir saugumo struktūras, palaikyti visokeriopą dvišalį bendradarbiavimą, aktyviai dalyvauti tarptautinių organizacijų veikloje. Europos Bendrija, siekdama užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms ir įveikti diskriminaciją dėl rasės ar tautybės, susirūpino romų būkle kintančioje Europoje. Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja 1993 metais patvirtino rekomendaciją Nr. 1203 „Dėl romų Europoje“. Šiuo dokumentu Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja paragino valstybes nares imtis iniciatyvos sprendžiant romų švietimo, kultūros, vienodų teisių užtikrinimo įvairiose gyvenimo srityse klausimus, palaikyti ryšius su Europos Bendrija, tarptautinėmis romų organizacijomis, rūpintis romų, valstybės ir visuomenės institucijų bendradarbiavimu. Europos Taryboje sudaryta nuolatinė darbo grupė romų klausimams. Veikia Europos komisija prieš rasizmą ir netoleranciją. Ji taip pat domisi ir romų diskriminacija bei netolerancija jų atžvilgiu. Europos migracijos komitetas intensyvina veiklą, susijusią su čigonų bendruomenėmis. Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos reikalų komitetas 1999 metais sudarė darbo grupę „Išskaidytos etninės mažumos“. Išskaidytoms etninėms mažumoms priskiriami ir romai. Vilniuje įkurtam Europos išskaidytų etninių mažumų institutui suteikta Europos Tarybos globa. Taigi opioms romų problemoms spresti reikia tarptautinės bendrijos pastangų ir bendrų veiksmų. Bet pagal Europos Tarybos rekomendacijas jas pirmiausia būtina spresti nacionaliniu lygmeniu, rengti ir įgyvendinti programas, gerinančias romų, gyvenančių nepalankiomis sąlygomis, būklę.

Ši programa parengta remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais, Europos Sąjungos, Europos Tarybos, kitais tarptautiniais dokumentais. Atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto, ministerijų, kitų valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų pasiūlymus.

Svarbiausieji programos tikslai:

sudaryti sąlygas, kad asmenys, priklausantys romų etninei mažumai, visaverčiai integruotųsi į Lietuvos visuomenės gyvenimą;
numatyti būdus ir priemones romų tautiniam savitumui išsaugoti ir plėtoti atsižvelgiant į specifines jų gyvenimo sąlygas.

Siekiant šių tikslų, būtina:

vykdyti nuoseklią ir darnią valstybinę romų integravimosi politiką, suderintą su Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais ir tarptautinių organizacijų dokumentais;

imti veiksmingų priemonių, kad būtų sudarytos vienodos galimybės romams ir kitiems šalies gyventojams dalyvauti visuomenės gyvenime;

skatinti tarpusavio toleranciją ir pasitikėjimą, supažindinti visuomenę su romų kultūra ir istorija, formuoti teigiamą jų įvaizdį, atsiriboti nuo išankstinės priešiškos nuostatos ir kai kurių stereotipų romų atžvilgiu;

formuoti ir vykdyti romų integravimosi politiką nacionaliniu ir savivaldos lygmenimis, bendradarbiaujant su tarptautinėmis ir šalies nevyriausybinėmis organizacijomis.

II. LIETUVOS ROMŲ BŪKLĖS VERTINIMAS

Lietuvos tautinis atgimimas, nepriklausomos valstybės atkūrimas sudarė sąlygas kiekvienai tautinei bendrijai burtis į organizacijas. Pasikeitus politinei ekonominei situacijai, svarbūs pokyčiai įvyko ir romų bendruomenėje. Pirmoji romų visuomeninė organizacija – Vilniaus čigonų bendrija – buvo įkurta 1992 metais. Dabar Lietuvoje yra 11 romų visuomeninių organizacijų: Vilniuje – 3, Kaune – 3, Panevėžyje – 1, Pasvalyje, Šalčininkuose, Ukmergėje ir Prienuose po 1. Šios organizacijos pagal galimybes rūpinasi savo bendruomenės socialiniais ir kultūriniais poreikiais. Vilniuje, Kaune ir Ukmergėje yra romų folkloriniai ansambliai. Romų organizacijų visuomeninę veiklą remia Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas; departamentas). Kasmet šiems tikslams skiriama po 6–7 tūkstančius litų.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento iniciatyva nuo 1997–1998 mokslo metų pradžios Vilniaus 58-ojoje bendrojo lavinimo vidurinėje mokykloje rusų dėstomąja kalba buvo suformuotos ir atidarytos dvi klasės romų vaikams. 1999–2000 mokslo metais šią mokyklą lankė per 60 Vilniaus Kirtimų tabore gyvenančių vaikų. Departamentas remia mokyklos teikiamus projektus, skirtus romų vaikų meniniam lavinimui, krašto pažinimui, mokymo priemonių įsigijimui. Jau kelerius metus taboro vaikams rengiamos naujmetinės šventės, kurių metu paskatinami geriausi mokiniai. Romų vaikai lanko ir kitas bendrojo lavinimo mokyklas.

Kai kurias romų problemas sprendžia Vilniaus miesto savivaldybės Naujininkų seniūnija. Jos iniciatyva taboro teritorijoje įrengtas prekybos paviljonas, kuriame prekiaujama būtiniausiai maisto produktais; nusikalstamumo prevencijai vykdyti ir tvarkai palaikyti įsteigtas Naujininkų policijos nuovados punktas. Naujininkų poliklinikoje veikia Psichikos sveikatos centras, kuris teikia narkologinę pagalbą.

Sprendžiant nelengvas romų problemas, daug pastangų yra padėjusios Lietuvos nevyriausybinių organizacijų. Atviros Lietuvos fondas inicijavo projektus, padedančius visuomeninėms organizacijoms įgyti visuomeninės veiklos įgūdžių, organizavo jaunimo vasaros stovyklas ir vaikų vasaros poilsį, surengė seminarus, kuriuose pedagogai supažindinti su specialiais mokymo metodais, romų papročiais ir kultūra, tarptautinių žmogaus teisių nuostatomis. Lietuvos vaikų fondas jau nuo 1994 metų Vilniaus taboruose gyvenančius romus reguliariai aprūpina maisto produktais ir apranga. Fondas inicijuoja romų visuomeninio centro Vilniaus Kirtimų tabore statybą. Vilniaus miesto savivaldybė 1998 metais tam tikslui paskyrė žemės sklypą. Jeigu prisidėtų Lietuvos valstybė, šio centro statybą finansuotų Olandijos nevyriausybinių organizacijų.

1998 metais Kaune įsteigtas pirmasis Lietuvos informacijos biuras „Roma“. Tokių biurų Europoje yra 16. Jų steigėjas – Atviros visuomenės institutas (OSI) Londone. Pagrindinis biuro tikslas – keistis turima informacija, palaikyti ryšius su kitų šalių romais.

Tačiau iki šiol valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų vykdomi projektai ir kai kurios priemonės negalėjo iš esmės pakeisti romų būklės ir išspręsti sudėtingų jų socialinės apsaugos, švietimo, medicininio aptarnavimo, sanitarinės priežiūros ir kitų problemų, kurios susikaupė per dešimtmečius.

III. SOCIALINĖS PROBLEMOS

Viena iš opiausių romų problemų – būsto neturėjimas. Nemažai jų gyvena be asmens dokumentų, nuolatinio darbo. Šios ir kitos aplinkybės užkerta romams galimybę pasinaudoti Lietuvos Respublikos įstatymų suteiktomis teisėmis į gyvenamąjį plotą. Vilniaus Kirtimų taboro namai ir nameliai (maždaug 70) pastatyti savavališkai, yra skurdūs, juose trūksta paprasčiausių sanitarinės higienos sąlygų. Šių namų adresas vienas: Dariaus ir Girėno gatvė, Nr. 185. Šiuo vieno namo adresu įregistruota dauguma taboro romų. Visų kitų pastatų teisinė registracija nesutvarkyta. Kai kurie iš jų atitiktų keliamus reikalavimus ir galėtų būti įteisinti. Kita dalis romų gyvena miestuose, dažnai avariniuose namuose, daugelis jų neturi galimybės mokėti už butą ir komunalines paslaugas.

Kita ypač svarbi problema – nedarbas. Daugelis romų, neturėdami net pagrindinio išsilavinimo, negali įsigyti specialybės. Net ir tie, kurie ją turi, yra bedarbiai, nes romams ypač sunku konkuruoti darbo rinkoje dėl neigiamo visuomenės požiūrio į juos. Romai negali imtis nė smulkiojo verslo, nes dėl išsilavinimo stokos ir menko profesinio pasirengimo nesugeba sutvarkyti reikiamų dokumentų, negali išlaikyti autotransporto vairavimo teisių, neturi tam minimalių pradinių lėšų. Tik nedaugelis anksčiau yra dirbę oficialiai. Net ir tiems bedarbiams, kurie įregistruoti darbo biržoje, nemokamos pašalpos, kadangi jie neturi darbo stažo. Todėl susiklosto sąlygos dirbti nelegaliai arba įsitraukti į nusikalstamą veiklą.

Su nedarbu yra susijęs gausių romų šeimų skurdas. Dėl nepakankamo darbo stažo senatvės pensijas gauna tik dalis, kiti – nedideles socialines pensijas (maždaug 80–90 litų). Moterys, auginančios vaikus iki 3 metų, gauna šeimos pašalpą (maždaug 90 litų), keletas asmenų – invalidumo pašalpas, tačiau šių lėšų nepakanka būtiniausiems poreikiams tenkinti.

Viena opiausių problemų – tarp romų, ypač tų, kurie gyvena Vilniuje, paplitusi prekyba narkotikais, narkomanija. Kriminalinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pareigūnai Kirtimų taboro teritorijoje vien 1999 metais sulaukė daugiau kaip 60 asmenų, iš kurių konfiskuota įvairių narkotinių ir psichotropinių medžiagų, daugiausia smulkintų aguonų galvučių bei stiebelių ir opijaus ekstrakto. Už nusikaltimus, susijusius su neteisėta narkotikų apyvarta, Kirtimų čigonų tabore buvo iškelta 110 baudžiamųjų bylų, 120 asmenims surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolai. Vieno reido, įvykusio 1999 metų gegužės mėnesį, metu buvo konfiskuota daugiau kaip 170 kilogramų smulkintų aguonų galvučių bei stiebelių ir kitų narkotinių medžiagų.

Ši problema, įgaudama tiek kriminalinį, tiek socialinį aspektą, yra aktuali ne tik romų tautinei mažumai, kuriai narkotikų platinimas tampa vienu iš pelningiausių verslų. Neturėdami legalaus darbo, jie lengvai tampa narkotikų prekybos agentais. Neišsprendus taboruose romų užimtumo ir išsilavinimo klausimų, sunku likviduoti narkotikų gamybą ir platinimą.

IV. ŠVIETIMO PROBLEMOS

Netradicinis romų gyvenimo būdas atsiliepia jų vaikų ir jaunimo švietimui. Nors mokymasis mūsų šalyje privalomas, daugelis romų vaikų pradeda lankyti mokyklą pavėluotai arba visai nelanko. Tautinių mažumų ir išeivijos departamento turimais duomenimis, gautais iš šalies savivaldybių, 1999 metais mokyklą lankė apie 200 romų tautybės mokinių, kurie sudarė maždaug ketvirtadalį visų romų vaikų. Dažnai jie mokosi nesistemiškai, todėl nebaigia mokyklos. Per pastaruosius metus metė mokyklą 125 mokyklinio amžiaus romų vaikai. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad daugiau klasių baigia našlaičiai (t.y. vaikai, augantys globos namuose). Vaikai, gyvenantys kitoje socialinėje aplinkoje, galėtų pasiekti geresnių lavinimosi rezultatų.

Daugelis romų moka tik rusų kalbą, todėl nežinodami ir nevartodami kai kurių sąvokų sunkiai perpranta mokymo programą, atsiranda adaptacijos sunkumų. Vaikai ir jų tėvai jautriai reaguoja į pastabas dėl mokymosi. Susiklosto nepalanki psichologinė atmosfera tiek mokykloje, tiek namuose. Pastaruoju metu daugelis tėvų pageidauja, kad jų vaikai mokytųsi valstybine kalba, tačiau tam turėtų būti organizuotas ikimokyklinis parengimas. Susirūpinimą kelia tai, kad sunki materialinė tėvų būklė dažnai ne tik neleidžia vaikų aprūpinti būtinomis mokymo priemonėmis, bet ir verčia juos mesti mokyklą, įvairiai pelnytis duoną. Dažnai keičiama gyvenamoji vieta, kuriasi labai jaunos šeimos, o tai taip pat atitraukia nuo mokslo, ypač mergaites. Pastebėta, kad daugelis romų vaikų stokoja mokymosi motyvacijos: nemažai jų tėvų taip pat yra neraštingi. Taigi reikia organizuoti ir suaugusiųjų švietimą.

Daugelis 40–50-mečių romų yra baigę pradžines mokyklas rusų dėstomąja kalba, todėl nesupranta valstybine kalba teikiamos informacijos apie visuomenėje vykstančius pokyčius. Vienintelis informacijos šaltinis – televizija, radijas, tačiau dėl sunkios materialinės būklės televizorius ir radijo imtuvus ne visi turi. Romai nesugeba perskaityti ir iki galo suvokti teikiamos informacijos įvairiose įstaigose, todėl bijo pasirašyti sau nepalankius dokumentus. Tokia būklė verčia susirūpinti, kad romams būtų sudarytos sąlygos mokytis valstybinės kalbos. Būtina parengti Lietuvos romų švietimo koncepciją.

V. SVEIKATOS APSAUGOS PROBLEMOS

Sunkios materialinės, buitės sąlygos turi įtakos romų sveikatingumui ir gyvenimo trukmei. Daugelis romų serga kvėpavimo, virškinamojo trakto ligomis, gausėja tuberkuliozės atvejų. Įsigaliojus draudiminei medicinai, daugelis romų negali naudotis gydymo įstaigomis. Būtiną medicinos pagalbą teikiama ir neapdraustiems suaugusiesiems, tačiau dažniausiai jie serga lėtinėmis ligomis, yra niekur neregistruoti, todėl dalies romų gydymas ligoninėje yra neįmanomas. Vaikų gydymas yra nemokamas, tačiau ir čia iškyla sunkumų. Tiksliai nežinoma, kiek yra romų vaikų, todėl neįmanoma atlikti būtinausių ligų profilaktikos priemonių (pvz., paskiepyti nuo tuberkuliozės). Sulaukę 18 metų, jie netenka galimybės gydytis nemokamai. Nemažai romų neturi paprasčiausių sanitarinės higienos įgūdžių.

VI. MIGRACIJOS PROBLEMOS

Dėl migracijos santykius reglamentuojančių teisės aktų romams iškyla teisinių sunkumų, nes jų gyvenimo būdas nėra sėslus. Bevizis režimas su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi skatina migraciją, todėl dalis romų iš gretimų valstybių persikėlė į Lietuvos Respublikos teritoriją, tačiau nesugebėjo susitvarkyti asmens dokumentų. Jie turi tik buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje išduotus asmens dokumentus arba neturi jokių ir nesirūpina įgyti Lietuvos Respublikos pilietybės ar leidimo nuolat gyventi Lietuvoje. Dėl šios priežasties dalis romų negali pasinaudoti Lietuvos valstybės teikiamomis socialinėmis garantijomis.

VII. KITOS PROBLEMOS

Lietuvoje dar nėra įveikta išankstinė priešiška nuostata romų atžvilgiu. Dažnai į jų tautybės asmenis žiūrima kaip į potencialius nusikaltėlius. Žiniasklaidai nepavyksta atsiriboti nuo kai kurių stereotipų. Nedaug padaryta skatinant romų moterų visuomeninį aktyvumą, nes pagal romų paprotinę teisę moteris bendruomenėje užima žemesnę padėtį nei vyras. Nesuvokiama arba per mažai pažįstama savita romų kultūra. Romų būklės analizė rodo, jog visos aptartosios problemos – socialinės, ekonominės, švietimo, sveikatos apsaugos, teisinės – labai glaudžiai viena su kita susijusios. Romai integruojasi per lėtai, integracija neapima visų gyvenimo sričių, nekoordinuojama įvairių institucijų veikla. Integruotis į Lietuvos visuomenę romams trukdo ir susiformavusi viešojo nuomonė, kad romų socialinė būklė ir jų integravimasis nėra labai svarbūs dalykai, mat šalyje yra ir daugiau skurstančių žmonių ar mokyklų nelankančių vaikų. Tačiau Lietuvos romai – neatskiriama

mūsų visuomenės dalis, todėl būtina nuosekli Lietuvos Respublikos Vyriausybės politika, skatinanti ir spartinanti romų integravimąsi į Lietuvos visuomenę.

VIII. PROGRAMOS VYKDYMO ETAPAI

Ši programa bus įgyvendinama dviem etapais.

Pirmasis etapas – gerinti Vilniaus miesto romų būklę.

Antrasis etapas – gerinti romų, gyvenančių kituose Lietuvos miestuose ir rajonuose, būklę.

Pirmojo etapo tikslai, susiję daugiausia su Vilniaus miesto romais, yra šie:

įsteigti romų visuomeninį centrą;

lavinti mokyklinio amžiaus vaikus;

gerinti romų socialines sąlygas;

įgyvendinti pirminę sveikatos priežiūrą;

skatinti kultūrinę veiklą.

Antrojo etapo tikslas – parengti ir įgyvendinti priemones romų, gyvenančių kituose Lietuvos miestuose ir rajonuose, būklei gerinti.

Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, nevyriausybinių organizacijų paramos, taip pat tarptautinių organizacijų ir fondų paramos lėšų.

IX. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR KOORDINAVIMAS

Programą koordinuoja Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas. Ją įgyvendina Vilniaus miesto savivaldybė, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Vilniaus apskrities viršininko administracija, Valstybinė lietuvių kalbos komisija prie Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos vaikų fondas.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2000 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 759

**ROMŲ INTEGRACIJOS į Lietuvos visuomenę 2000–2004 METŲ PROGRAMOS
įgyvendinimo PRIEMONĖS**

Priemonės pavadinimas	Vykdytojai	Įvykdymo laikas (metai)	Išlaidos (tūkst. litų)				
			2000 m.	2001 m.	2002 m.	2003 m.	2004 m.
I. Švietimas							
1. Įsteigti romų visuomeninį centrą:	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe						
1.1. remti romų visuomeninio centro pastato statybą		2001		450			
1.2. aprūpinti pagrindinėmis priemonėmis ir kitomis prekėmis		2001		100			
1.3. užtikrinti pastato išlaikymą		2001–2004		26	52	52	52
2. Remti romų visuomeninio centro veiklą:	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe						
2.1. steigti priešmokyklinio ugdymo grupes ir užtikrinti jų veiklą		2000–2004	7	35	35	35	35
2.2. organizuoti vaikų papildomo ugdymo veiklą		2000–2004	18	35	37	37	37
2.3. įsteigti specialiųjų pedagogų ir socialinių darbuotojų tarnybą, užtikrinti jos veiklą		2000–2004	5	30	30	30	30
3. Organizuoti romų (vaikų ir suaugusiųjų) švietimą	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe	2000–2004	9	18	18	18	18
4. Organizuoti nemokamą romų vaikų, lankančių priešmokyklinės klases, maitinimą	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kartu su Vilniaus miesto savivaldybe	2001-2004		31	31	31	31
5. Organizuoti valstybinės	Tautinių mažumų ir	2001–2004		12	12	12	12

kalbos kursus suaugusiems romams	išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Valstybinė lietuvių kalbos komisija prie Lietuvos Respublikos Seimo						
6. Organizuoti romų vaikų vasaros poilsį	Vilniaus apskrities viršininkas	2001–2004		25	25	30	30
7. Aprūpinti vadovėliais ir kitomis mokymo priemonėmis romų vaikus, ugdomus centre ir lankančius bendrojo lavinimo mokyklas	Švietimo ir mokslo ministerija, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2001–2004		30	30	30	30
8. Parengti individualias romų vaikų ugdymo programas	Švietimo ir mokslo ministerija	2002–2003			5		
9. Organizuoti kvalifikacijos kėlimo kursus, seminarus pedagogams, dirbantiems su romų vaikais	Švietimo ir mokslo ministerija	2001–2004		10	10	14	14
II. Socialiniai klausimai							
10. Parengti Vilniaus miesto romų darbinio mokymo ir užimtumo programą	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba, Švietimo ir mokslo ministerija	2001–2002		5	5		
11. Atlikti romų, gyvenančių Vilniaus miesto taboruose, sociologinius tyrimus	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2001–2002		5	3		
12. Pagerinti taboruose gyvenančių romų buitines sąlygas (užtikrinti	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos	2001–2004		20	20	25	25

reguliarų buities atliekų išvežimą, įrengti vandens kolonėlę, telefoną automata)	Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe						
III. Sveikatos apsauga							
13. Organizuoti socialiai neapsidraudusių romų pirminę ir antrinę sveikatos priežiūrą	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe	2001–2004		20	20	20	20
14. Organizuoti romų švietimą sanitarijos ir higienos klausimais	Vilniaus apskrities viršininkas	2001–2004		1	1	1	1
15. Vykdyti taboruose narkomanijos prevenciją ir gydymą	Vilniaus apskrities viršininkas kartu su Vilniaus miesto savivaldybe	2001–2004		25	25	25	25
IV. Migracija							
16. Sutvarkyti teisėtai gyvenančių Lietuvoje romų asmens dokumentus	Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	2001–2004		0,5	0,5	0,5	0,5
17. Organizuoti romų teisinį švietimą, teikti jiems konsultacijas teisės klausimais	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2001–2004		4	4	5	5
V. Tautinio identiteto išsaugojimas							
18. Remti romų visuomeninių organizacijų kultūrinės, pažintinės veiklos projektus	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe	2000–2004	5	15	20	20	25
19. Remti romų meno saviveiklą	Tautinių mažumų ir	2001–2004		5	5	10	10

	išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su Vilniaus miesto savivaldybe						
20. Inicijuoti romų moterų visuomeninę veiklą	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2001–2002		3	3		
21. Parengti romų kalbos vadovėlių	Švietimo ir mokslo ministerija	2002–2003			30	20	
22. Išleisti leidinį, skirtą romų istorijai ir kultūrai	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2002			50		
23. Sukurti filmą apie romų istoriją ir kultūrą	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2004					50